

Äntligen tas sitsen på allvar

Mitt företag Kinda Häst hade 1989 glädjen att få medverka vid arrangerandet av en kurs i Sverige med ingen mindre än Sally Swift. Det är snart 17 år sedan. Därför är det intressant att läsa allt fler artiklar om betydelsen av ryttarens sits.

Dressyrryttartester blir en ny tävlingsform i Sverige. Ridskolorna borde ta upp den här idén även på träningsnivå. Därför blev jag rätt chockad härom veckan, då jag i en hästtidning såg rubriken "Glöm dina fel och brister - satsa på dina förtjänster".

Förtjänster, hos både häst och ryttare, ska vi naturligtvis framhäva. Men genom att arbeta med våra problem lär vi oss att bli skickligare ryttare samt att möta kriser i livet. En negativ känsla kan ändras till en positiv styrka, som får människan att växa i många avseenden.

Ryttarens sitsproblem kan inverka negativt på hästens rörelseschema. Detta är ingen nyhet och kräver faktiskt att vi jobbar bort eventuella problem som kan hämma ekipagets möjligheter.

Då Egon von Neindorff (bl a tysk professor i hästmannaskap) såg framridningen inför dressyr-EM i Verden 2001 lär han i tysk TV ha sagt: "Det är synd om hästarna".

Jag har sett en bild från denna framridning. Där satt många ryttare med mycket uppsträckta sitsar, nedtrampade hälsar och hästarna rörde sig i en extrem form. Det såg illa ut.

Det har varit mycket diskussioner om rollkur i 15-20 år. På ett egendomligt sätt har man delat in hästarna i olika grupper - de finare och de sämre. De finare hästarna behöver en modern utbildning; de andra ska utbildas på ett för dem passande sätt. Var ska man dra gränsen mellan dessa grupper och vem ska bestämma gränsen?

Det som Klaus Balkenhol m fl med en viss desperation försöker värna om är den "klassiska utbildningsvägen", som ska gälla för alla hästar. Slutmålet är olika av många skäl, men tanken om hästens välbefinnande är viktigast.

Det som också är farligt med rollkur är att träningsmetoden demonstreras vitt och brett av många duktiga ryttare. Vilka tar efter? Jo, tränare och ryttare på lite lägre nivå, vilka sitter på mer vanliga hästar som i den här formen förmodligen blir lite mjukare i munnen och inte fullt så tittiga. Balansen lyser dock med sin frånvaro.

Sjef Janssens metod uppkom på 1980-talet. Enligt Sjef kom han på detta p g a en Grand Prix-häst med underhals och en tendens att slå sig fri. Lite sitshistoria visar att på 70- och början av 80-talet härjade den "aktiva" sitsen med ett starkt påskjutande säte. Jag vet inte hur Sjef Janssen satt då, men en häst med något sämre halsansättning kämpar tydligare emot ett sitsproblem, som ofta förstärks när ryttaren upplever motstånd i hästen...

I Ridsport nr 23/2005 var rubriken på en artikel "På de anklagades bänk". På bänken satt Isabell Werth, Martin Schaudt och Anky van Grunsven. Isabell Werth ville skilja på olika typer av spänning: "Utan spänning kan jag inte rida en GP." Det är självklart. Utan spänning - tonus - i muskulaturen skulle ryttaren och hästen ramla omkull. Vi måste dock lära oss att se spänst. Vad är spänst? Vad är balans och symmetri? Vad är att hålla ett jämviktsläge mellan muskelantagonister? Vad är att andas rätt?

Anky plågar naturligtvis inte sina hästar. Hon säger: "Man kan förstå om en del tycker mina framgångar varat väl länge." Men det är nog inte bara svartsjuka som får folk att reagera.

I artikeln togs en klok åsikt upp av "fotfolket": "Vem som vinner beror på vad domarna väljer att belöna och är därmed relativt."

Jag gick dressyrdomarutbildning för Hans-Helge Rasmussen i början av 80-talet. Då fick man bli lära sig hur en halt ska se ut och bedömas. Under de senaste åren verkar det som om programmets sista halt alltmer har suddats ut, ändå kan ekipaget få en 7:a...

Det är klart att publiken då undrar hur domaren ser och dömer.

Martin Schaudt sade bli i artikeln: "Sjef Janssens träningsmetoder kan man diskutera, och det sker också." Men man kringgår problemet med denna besynnerliga balanseringsform.

Anhängare av rollkur har åberopat en fysioterapeuts påstående att man måste stärka hästens bukmuskulatur. Det är riktigt. Men varken människa eller häst använder bukens muskler mer för att man böjer in huvudet. Det har under alla århundraden dykt upp "moderna" utbildningsvägar, men de har alltid dött ut. Tur det.

Man har nu även på Strömsholm börjat upptäcka sitsens verkliga innebörd. Den sk lodräta sitsen (axel-höft-häl) är förhoppningsvis på utdöende. Börjar man tala om kroppsbalansering och att stå rätt på fötterna förstår man snart innebörden av den grekiska filosofen Xenofons visa ord (ca 450 år f K): "Människan ska sitta till häst som han står på marken." Ridinstruktörsutbildningen kommer att få ett jättelyft.

Maggi von Wachenfeldt

Kinda Häst